

at saa Spørgsmaal ere blevne drøftede saa grundigt og varmt i den offentlige Debat og i Pressen som netop dette, og at det er noget, der har fundet Sted i en Række af Aar. I den theologiske Veir var Bevægelsen størst for 7—8 Aar siden. Jeg skal kun minde om, at der da blandt Andet paa et almindeligt Møde af Theologer blev nedsat et Udvalg, hvori der sad 4 af Rjøbenhavn's Sognepræster, for at overveie Spørgsmaalet om en Forandring af den theologiske Examen, og at Fleertallet af dette Udvalg udtalte, at den eneste grundige Reform vilde være, at man skilte Examen fra Universitetet og henlagde den til en Examenscommission. En Forsamling af Geistlige, der er hæderlig bekendt under Navn af Roeskilde Præstecollegium, har senere nedsat et Udvalg i samme Niemed, og dets Fleertal kom til det samme Resultat. Blandt Juristerne var det først noget senere, at Spørgsmaalet blev reist og drøftet. Naar jeg nu af disse mange og lange Forhandlinger, hvori jeg selv har taget virksom Deel, vil søge at uddrage og for det ærede Thing i al Korthed fremstille de Hovedpunkter, hvorpaa Forsvarerne af Examenscommissioner støtte sig, saa troer jeg, at det fornemmelig er i to Henseender, at man seer et Gode i dem. Den ene Side af Sagen er den Opgave at faae det theologiske og det juridiske Studium holdte indenfor visse rimelige og fornuftige Grændser. Naar det ved Tal uimodsigelig er godtgjort, at Studietiden nu i Gjenemsnit er 6—7 Aar, saa troer jeg, at man virkelig maa see et ikke uvæsentligt, et betænkeligt Onde i denne Forlængelse og Fordybelse af Studiet, hvorved de bedste Ungdomsaar forbruges til at optage et umaadeligt og slet fordyet Stof, og som staaer i et skærende Forhold til den saare ringe Udsigt til Ansættelse i Statens Tjeneste, hvorom der under de nuværende Forhold kan være Tale. Men denne Forlængelse hidrører netop fra den nuværende Indretning af Examen, idet de enkelte Profesorer uden nogen som helst Begrænsning kunne fordybe sig i deres specielle Fag og kunne fordrø, at de Studerende ere saa gode at følge med og gjøre Rede for det til Examen. Jeg troer, at det fra alle Sider erkjendes, at der for en ikke ringe Deel vil

blive raadet Bød paa den Ulempe ved de her omhandlede Commissioner. Men dette er kun een Side af Sagen, og sjøndt det Tryk, som hviler paa de Studerende, kan falde temmelig haardt paa dem, saa kan og bør det ikke være Hovedpunktet, men Hovedsagen maa nødvendigvis være, hvad der er til Universitetets og Studiets Tarv og til Hævdelse og Styrkelse af Universitetets og Studiets videnskabelige Charakter. Jeg troer nu, at Universitetet i altsor høi Grad er blevet til en Fabrik af Embedscandidater, og jeg troer, at dets Charakter som videnskabelig Højskole er traadt altsor meget i Baggrunden; dets Lærere bør stilles saaledes, at de kunne frit forfølge deres videnskabelige Formaal, naar de have noget, og de bør bruge Ungdommen til sig ved deres Forelæsningers oplysende og opvækkende Indhold og ikke derved, at det er nødvendigt at tilegne sig disse Foredrags Indhold for at kunne gengive dem til Examen. Og hvad Studiet angaaer, saa tør jeg nok paastaae, at der vil blive mindre Tale om Lectiælæsning og Udenadslæren, end der er nu. Ved den nuværende Indretning er det ikke til at undgaae, at der indtræder en skabelig Bøvelvirkning mellem Underviisningen og Examen, idet Docenterne fordrø igjen, hvad de selv have meddeelt og saaledes ansee for det Bedste, medens de Studerende søge at sikkre sig ved en stolemæssig Collegiælæsning. Det Udvalg, som ifjor behandlede Forslaget om Skolelærerexamen, udtalte i sin Betænkning blandt Andet, at ved en saadan Indretning vilde Examinanderne nødes til ikke at nyies med en tom Udenadslæren og tildeels tankeløs Hvilen i Lærerens Meddelelser, men til fremfor Alt at klare sig Begreberne og gjøre sig til fuldstændig Herre over den Kundskab, hvorpaa al hderligere virkelig Uddannelse maa begrundes. Det er Ord, som jeg fuldstændig tiltræder, og som jeg ogsaa mener her maa kunne finde Anvendelse. Meningen er jo ikke, at Examenscommissionen skulde være som en Universalbalsom, hvormed man paa Jeengang kunde raade Bød paa alle de Ulemper, der kunne være ved forskjellige Universitetsforhold; det er jo paa ingen Maade Meningen, det er der Ingen, der troer, men det paastaaes, at der dermed er mere Udsigt til en fri Selvirk-